

Jaarrapportage 2023

Meldpunt Nieuwe Drugs (MND)

Trimbos
instituut

Netherlands Institute of
Mental Health and Addiction

Wat is het Meldpunt Nieuwe Drugs?

Het Meldpunt Nieuwe Drugs verzamelt via zijn partners informatie over nieuwe psychoactieve stoffen (NPS). Het Meldpunt registreert de gemelde stoffen, hoeveelheden en, indien beschikbaar, prevalentie van gebruik en effecten.

Werkwijze: De laboratoriumdata over NPS van het Douane Laboratorium, het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) worden 2 keer per jaar bijeengebracht, vergeleken en geanalyseerd. Door deze informatie te combineren met de data van de Monitor Drugs Incidenten (MDI), het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (NVIC) en de data verkregen door het systematisch monitoren van de belangrijkste Nederlandse drugsfora, ontstaat een goed beeld van de op de Nederlandse markt aanwezige NPS.

Toepassing: De verzamelde gegevens worden gebruikt om VWS en het Coördinatiepunt Assessment en Monitoring Nieuwe Drugs (CAM) te informeren over de effecten, mogelijke risico's en verspreiding van NPS in Nederland.

Wat zijn NPS?

De UNODC en het EUDA gebruiken* een ruime definitie: 'alle psychoactieve stoffen die niet onder het regime van een van de verdragen van de VN vallen'.**

In deze rapportage ligt de focus op synthetische stoffen met een psychoactieve werking die pas de laatste decennia voor het eerst op de drugsmarkt worden aangetroffen of stoffen die – na enkele decennia afwezigheid – opnieuw op de drugsmarkt verschijnen. Enkele stoffen zoals 2C-B, GHB/GBL, DMT en ketamine worden ook meegenomen, omdat ze in het kader van de Europese Joint Action gemonitord worden.

* United Nations Office on Drugs and Crime en European Union Drugs Agency.

** UNDOC (2024) The Challenge of new psychoactive substances - a technical update. Vienna: United Nations.

NPS-stofgroepen

NPS worden meestal ingedeeld in stofgroepen op basis van hun chemische structuur of farmacologische eigenschappen.

- Synthetische cannabinoïden
- Cathinonen
- Fenylethylaminen
- Indoolalkaloiden (o.a. tryptaminen)
- Arylcyclohexylaminen
- Synthetische opioïden
- Nieuwe benzodiazepinen
- Overige stoffen

Highlights 2023

In Nederland werden er in 2023 in totaal 103 verschillende stoffen gemeld, waarvan 10 voor het eerst.

- In Nederland lijkt vooral de handel in de stof hexahydrocannabinol (HHC) in opkomst te zijn. De deelnemende laboratoria troffen deze op THC lijkende stof aan in onder andere edibles, vloeistoffen en vapes. Ook zijn er het afgelopen jaar enkele gezondheidsincidenten gemeld na gebruik van dit soort producten.
- Het valt op dat er nog steeds veel vraag is naar 3-MMC. Stoffen verkocht als 3-MMC bevatten alleen vaak andere cathinonen zoals 3-CMC en 2-MMC. Van deze laatste stoffen worden meerdere tonnen ingevoerd vanuit India. Het aantal gezondheidsincidenten na gebruik van stoffen verkocht als 3-MMC is hoger dan ooit. Analytische bevestiging ontbreekt alleen.
- In tegenstelling tot andere Europese landen worden synthetische opioïden nauwelijks aangetroffen en gemeld in Nederland. Maar, alertheid is geboden. De meest gemelde synthetische opioïde in Nederland is O-DSMT.

- Wederom worden er in 2023 door met name het NFI en het DIMS verschillende nieuwe benzodiazepinen aangetroffen. Vooral bromazolam wordt vaak genoemd door de deelnemende laboratoria en wordt ook het vaakst genoemd bij het NVIC.

Nieuw gemelde stoffen in 2023, per stofgroep, naar laboratorium

Stofgroep	Stof	DIMS	NFI	Douane
Synthetische cannabinoïden	CH-PIATA		•	
	HHC	•	•	•
	MDMB-INACA		•	•
Cathinonen	iso-pentylon		•	
Fenylethylaminen	DOPR	•		
	methallylescaline	•		
Indoolalkaloiden	1V-LSD		•	
Synth. opioïden	protonitazeen	•		
Nieuwe benzo-diazepinen	desalkylgidazepam	•	•	
	deschloroetizolam	•	•	

Synthetische cannabinoiden

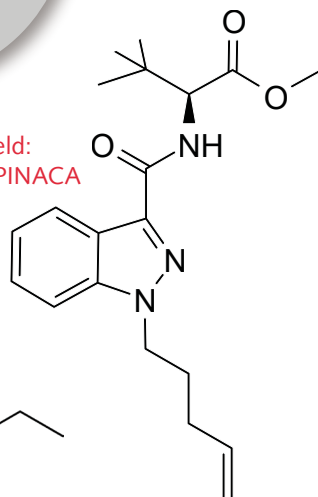
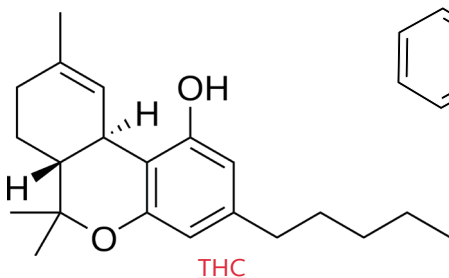
Synthetische cannabinoiden zijn stoffen die een soortgelijke werking hebben als THC. In 2023 werden er bij het MND 8 verschillende synthetische cannabinoiden gemeld, waarvan 3 voor het eerst.

Aandeel synthetische cannabinoiden t.o.v. alle stofgroepen gemeld in 2023

Structuurformules

Voorbeeld: MDMB-4en-PINACA

Ontwikkelingen in 2023

- Alle deelnemende laboratoria maken in 2023 melding van de semi-synthetische cannabinoïde hexahydrocannabinol (HHC) in verschillende verschijningsvormen.
- Vanuit het Douane Laboratorium werd in 2023 HHC in vloeistofvorm (56 kg) gemeld. Daarnaast analyseerden zij een grote partij (15 kg) plantaardig materiaal met ADB-BUTINACA en MDMB-4en-PINACA bestemd voor uitvoer.
- Het NFI analyseerde HHC in zowel vloeistoffen, hasjesj, vapes en zogeheten edibles waaronder gummies. Daarnaast werd er melding gemaakt van een grote partij MDMB-INACA in poedervorm (120 kg).
- Het DIMS zag naast een HHC-gummy en een HHC-vloeistof nog twee andere synthetische cannabinoiden (4F-MDMB-BINACA en MDMB-4en-PINACA). Ook analyseerde het DIMS een vape met daarin onder andere ADB-BUTINACA en ADB-4en-PINACA.
- Wat betreft HHC werden er in 2023 in totaal 4 incidenten gemeld bij de MDI en 15 vergiftigingen bij het NVIC.
- Op drugsfora werd er slechts een enkele keer over synthetische cannabinoiden gesproken.
- Ook in 2023 was er vooral sprake van handel in verschillende synthetische cannabinoiden. Gebruik lijkt zich te beperken tot zeer specifieke doelgroepen.

Ontwikkelingen in 2023

- Tot het moment dat 3-CMC op Lijst I van de Opiumwet werd geplaatst (12 september 2023), zag het Douane Laboratorium dat er grote hoeveelheden (17.058 kg) van deze stof werden ingevoerd vanuit India. Ook 2-MMC (9702 kg), α-PiHP (1353 kg), N-ethylpentadron (NEP) (3890 kg) en MDPHP (201 kg) werden in grote hoeveelheden ingevoerd vanuit India.
- Bij het NFI voeren vooral 2-MMC (1133 kg), 3-CMC (495 kg), α-PiHP (84 kg), 3-MMC (24 kg) en 4-MMC (16 kg) de boventoon.
- Bij DIMS werd in 2023 met name 3-CMC (394x), 3-MMC (237x), 2-MMC (201x) en 4-MMC (100x) aangetroffen. Deze stoffen werden vooral gevonden in samples verkocht als 3-MMC. In 2023 bevatte nog maar 30% van de samples die gekocht waren als 3-MMC daadwerkelijk 3-MMC. Naast bovengenoemde stoffen werd ook dimethylpentylon geregeld aangetroffen (72x).
- Bij de MDI werden in totaal 763 incidenten gemeld met verschillende cathinonen. Bij het NVIC ging het om 301 meldingen van vergiftigingen. De meeste meldingen betroffen stoffen gekocht als 3/4-MMC (745 MDI en 238 NVIC), maar bij het NVIC zag men in 2023 ook meldingen van vergiftigingen met verschillende pyrrolidine-bevattende cathinonen zoals α-PVP, α-PHP en α-PiHP (15 in totaal).
- Op drugsfora gingen in 2023 de meeste topics wederom over 3-MMC (19%). Nog nooit waren er zoveel topics over deze stof. Daarnaast werd er ook wel gesproken over 3-CMC (6%), 4-MMC (4%) en 2-MMC (3%).
- Het gebruik van cathinonen die worden verkocht als 3-MMC of "Miauw" lijkt in Nederland hoger dan ooit. Nog legale cathinonen ter vervanging van 3-MMC werden in 2023 in grote mate ingevoerd en verhandeld, maar de vraag hiernaar lijkt beperkt. Wat betreft de pyrrolidine-bevattende cathinonen die in de volksmond ook wel 'Flakka' worden genoemd, lijkt het gebruik zich te beperken tot specifieke groepen in bepaalde regio's in het land.

Cathinonen

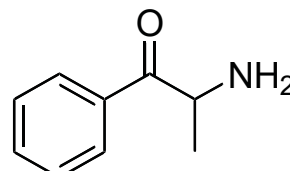
Cathinonen zijn chemisch verwant aan cathinon, één van de actieve stoffen in de plant qat. In 2023 werden er bij het MND 30 verschillende cathinonen gemeld, waarvan 1 voor het eerst.

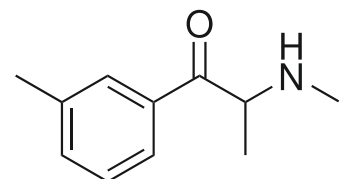
29%

Aandeel cathinonen t.o.v. alle stofgroepen gemeld in 2023

Structuurformules

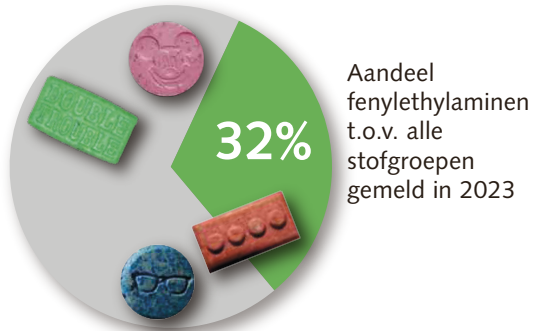
Cathinon

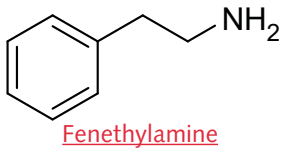
Voorbeeld: 3-MMC

Fenylethylaminen

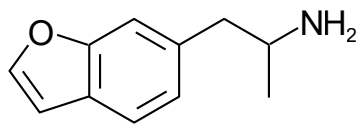
Bekende fenylethylaminen zijn mescaline, (meth-)amfetamine en MDMA. Veel andere bootsen de werking van MDMA na. In 2023 werden er bij het MND 33 verschillende fenylethylaminen gemeld, waarvan 2 voor het eerst.

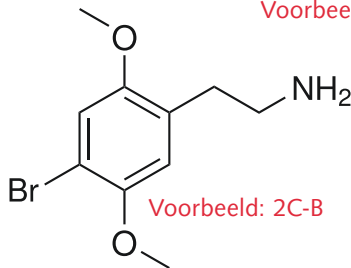
Structuurformules

Fenethylamine

Voorbeeld: 6-APB

Voorbeeld: 2C-B

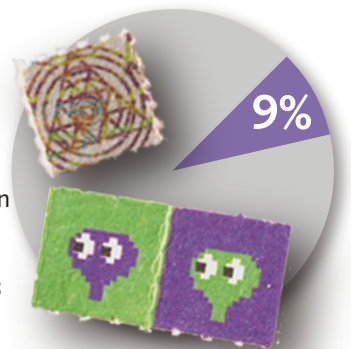
Ontwikkelingen in 2023

- Vanuit het Douane Laboratorium werd in 2023 alleen 6-APB (25 kg) gemeld.
- Het NFI trof met name veel 2C-B tabletten aan (31.955x). Daarnaast werden er ook blottervellen met DOC (2181 zegels) en een combinatie van 25B-NBOMe en 25C-NBOMe aangetroffen (104 zegels).
- Bij het DIMS werd naast 2C-B (726x) ook 6-APB/Benzofury (51x) aangetroffen.
- De MDI en het NVIC ontvingen respectievelijk 97 en 58 meldingen van gezondheidsincidenten dan wel vergiftigingen met verschillende fenylethylaminen. Veruit de meeste informatieverzoeken over fenylethylaminen bij het NVIC gingen over 2C-B (23x).
- Op de drugsfora werden voornamelijk topics gestart over 6-APB (6%) en 2C-B (2%).
- Los van 2C-B en 6-APB speelden in 2023 fenylethylaminen in Nederland een beperkte rol qua handel op de NPS-markt en worden deze stoffen vooral besproken en gebruikt door specifieke gebruikersgroepen.

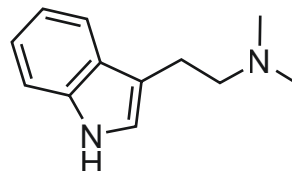
Indoolalkaloïden (tryptaminen)

Onder de groep indoolalkaloïden vallen psychedelica waarvan de structuur lijkt op serotonine en waarvan de chemische structuur een tryptamine-groep (2-(3-indoolyl)ethylamine) bevat. In 2023 werden er bij het MND 9 verschillende indoolalkaloïden gemeld, waarvan 1 voor het eerst: 1V-LSD.

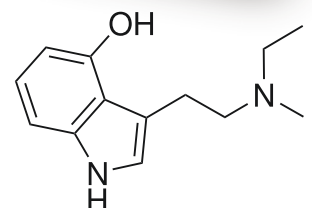
Aandeel indoolalkaloïden t.o.v. alle stofgroepen gemeld in 2023

Structuurformules

Voorbeeld: DMT

Voorbeeld: 4-HO-MET

Ontwikkelingen in 2023

- Het Douane Laboratorium maakte in 2023 alleen melding van een aantal partijen (22x) DMT in pastavorm.
- Bij het NFI trof men in totaal 38 zegels met daarop 1V-LSD aan. Deze stof was nog niet eerder aangemeld bij het MND. Zoals ieder jaar werden er daarnaast meerdere partijen DMT in verschillende verschijningsvormen gemeld.
- Het DIMS trof in 2023 naast DMT ook enkele malen 4-HO-MET, 4-HO-MiPT, 5-MeO-N,N-MiPT, 5-MeO-DMT en N-methyltryptamine aan.
- Er zijn in Nederland zeer weinig incidenten bekend waarbij indoolalkaloïden vermoedelijk een rol hebben gespeeld. In 2023 werden er 3 incidenten gemeld bij het MDI en 7 vergiftigingen bij het NVIC.
- Wel ging 4% van de topics op de drugsfora over 1P-LSD (3%), 4-HO-MET (2%) en DMT (1%).
- Hoewel indoolalkaloïden geregeld op drugsfora worden besproken, lijkt er verder alleen in zeer selecte groepen sprake te zijn van gebruik. Ook de handel is, met uitzondering van DMT, beperkt.

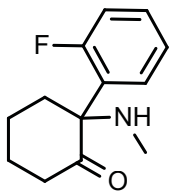
Arylcyclohexylaminen

Met de term arylcyclohexylaminen worden stoffen aangeduid die een chemische structuur hebben die bestaat uit een cyclohexylamine met een arylgroep. In 2023 werden er bij het MND 8 verschillende arylcyclohexylaminen gemeld, maar dit betrof geen nieuwe stoffen.

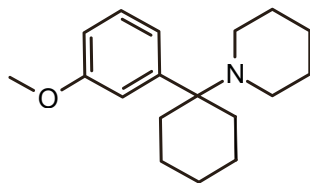
Aandeel arylcyclohexylaminen t.o.v. alle stofgroepen gemeld in 2023

Structuurformules

Voorbeeld:
2-Fluordeschloorketamine

Voorbeeld: 3-MeO-PCP

Ontwikkelingen in 2023

- Bij het Douane Laboratorium werd alleen ketamine gemeld.
- Bij het NFI trof men daarnaast ook 2-fluordeschloorketamine (poeder; 2,9 kg) aan in hoeveelheden meer dan een kilo.
- Bij het DIMS werd 657 maal ketamine in poeders aangetroffen. Verder trof het DIMS vooral deschloorketamine (11x), 2-fluordeschloorketamine (8x), deschloro-n-ethylketamine (O-PCE) (2x) en MXPR (3x) aan.
- Bij de MDI en het NVIC kwamen in totaal respectievelijk 590 en 121 meldingen binnen over acht verschillende arylcyclohexylaminen. Het betrof hoofdzakelijk ketamine, maar in het geval van het NVIC ook 10x O-PCE.
- Op de drugsfora ging 6% van de topics over ketamine, gevolgd door 2-fluordeschloorketamine (2%).
- In Nederland lijkt er vooral sprake van handel in en gebruik van ketamine. Andere arylcyclohexylaminen worden relatief weinig gezien door het MND.

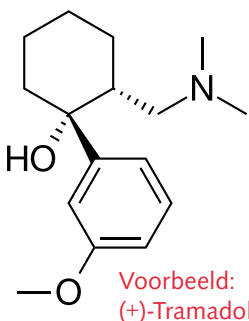
Synthetische opioïden

Met de term synthetische opioïden worden stoffen aangeduid met een sterk verdovende pijnstillende werking die recent op de illegale drugsmarkt zijn verschenen. Inmiddels worden er verschillende subcategorieën gehanteerd zoals de fentanyl-achtigen en meer recentelijk de benzimidazol-opioïden (nitazenen). In 2023 werden er bij het MND 2 verschillende synthetische opioïden gemeld, waarvan 1 voor het eerst.

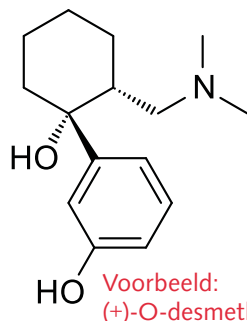
Aandeel synthetische opioïden t.o.v. alle stofgroepen gemeld in 2023

Structuurformules

Voorbeeld:
(+)-Tramadol

Voorbeeld:
(+)-O-desmethyltramadol

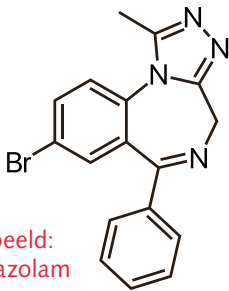
Nieuwe benzodiazepinen

Met de term nieuwe benzodiazepinen worden stoffen aangeduid die worden verkocht als 'legale' vervangers voor benzodiazepinen die alleen op voorschrift verkrijgbaar zijn, zoals diazepam, oxazepam en alprazolam. In 2023 werden er bij het MND 9 verschillende nieuwe benzodiazepinen gemeld, waarvan 2 voor het eerst.

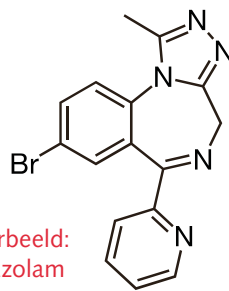
Aandeel nieuwe benzodiazepinen t.o.v. alle stofgroepen gemeld in 2023

Structuurformules

Voorbeeld:
Bromazolam

Voorbeeld:
Pyrazolam

Ontwikkelingen in 2023

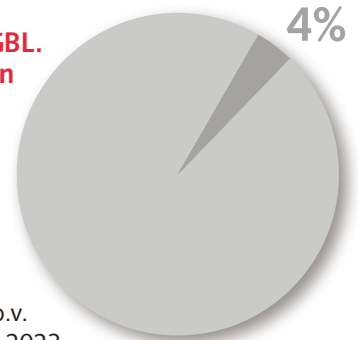
- Het Douane Laboratorium maakte in 2023 alleen melding van een partij diclazepam die was ingevoerd.
- Bij het NFI werden vooral bromazolam in diverse verschijningsvormen (4,5 liter en daarnaast 1,2 kg opgelost in vloeistof, 5,1 kg poeder, 132 tabletten en 28 zegels), en flualprazolam (3711 tabletten) in wat grotere hoeveelheden gezien. In totaal zag het NFI 8 verschillende nieuwe benzodiazepinen.
- Bij het DIMS werd bromazolam 4 keer in tabletvorm en 6 keer als poeder aangeleverd. In totaal zag het DIMS 5 verschillende nieuwe benzodiazepinen.
- Bij de MDI en het NVIC kwamen in totaal respectievelijk 39 en 226 meldingen binnen over 16 verschillende nieuwe benzodiazepinen. Bij het NVIC kreeg men de meeste informatieverzoeken over bromazolam (88x) en pyrazolam (34x).
- Op de drugsfora ging 2% van de topics over bromazolam, gevolgd door topics over benzodiazepinen in het algemeen (1%).
- Het lijkt er op dat er in Nederland verschillende soorten nieuwe benzodiazepinen worden gebruikt, maar de aard en omvang is niet goed in beeld. Wel zijn er verschillende meldingen van gezondheidsincidenten met diverse nieuwe benzodiazepinen.

Overige stoffen

Ontwikkelingen in 2023

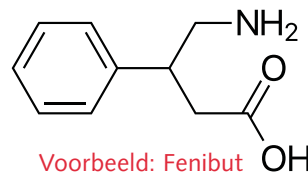
- Bij het Douane Laboratorium werd alleen melding gemaakt van 2 casussen van gebruikershoeveelheden fenibut.
- Het NFI zag naast GBL en GHB ook een partij 1,4-butaandiol (1,8 kg opgelost in vloeistof).
- Het DIMS zag in 2023 alleen GHB, maar geen andere NPS die vallen onder de categorie overige stoffen.
- Het NVIC kreeg in 2023 een melding van de stof Feliz-X die mogelijk een combinatie van 3-MMC en 2C-D zou bevatten.
- Bij de MDI werd naast GHB een enkel incident gemeld met fenibut.
- Op de drugsfora is vooral sprake van topics over GHB/GBL (5%), maar ook fenibut (3%).

Naast de eerder beschreven stofgroepen zijn er ook stoffen die vallen onder andere categorieën zoals piperazinen, cocaïne-achtigen (pyrrolidinen) en andere stoffen die in het kader van de Europese Joint Action worden gemonitord binnen de MND zoals GHB/GBL. Deze stoffen zijn weergegeven als overige stoffen. In 2023 werden er bij het MND 4 verschillende overige stoffen gemeld, maar dit betrof geen nieuwe stoffen.

Aandeel overige stoffen t.o.v. alle stofgroepen gemeld in 2023

Structuurformule

Voorbeeld: Fenibut

Forumanalyse 2023

Door op de belangrijkste Nederlandse drugsfora het aantal nieuwe topics over NPS plus het aantal posts en views in deze topics bij te houden ontstaat een goed beeld van wat er op de Nederlandse NPS-markt speelt.

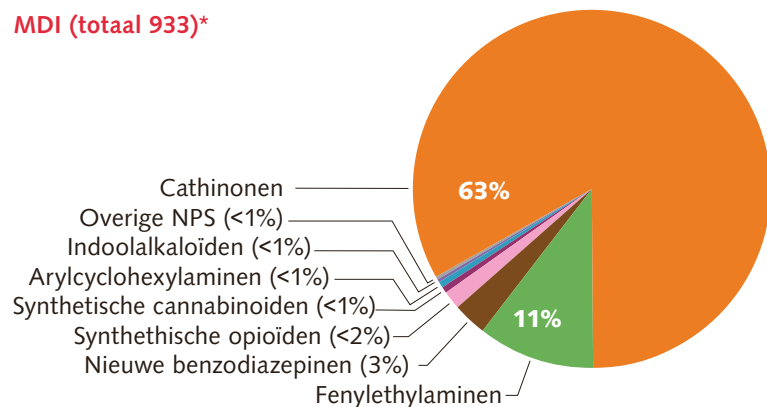
Top 20 meest gestarte nieuwe topics over NPS

Stofnaam	%	Stofnaam	%
1. 3-MMC	19	11. 2C-B	2
2. NPS Algemeen	8	12. 4-FMA	2
3. Ketamine	6	13. 2F-DCK	2
4. 6-APB	6	14. 2-FMA	2
5. 3-CMC	6	15. 4-HO-MET	2
6. GHB	5	16. Bromazolam	2
7. 1P-LSD	4	17. Benzo algemeen	1
8. 4-MMC	4	18. α -PiHP	1
9. 2-MMC	3	19. DMT	1
10. Fenibut	3	20. 3-FA	1

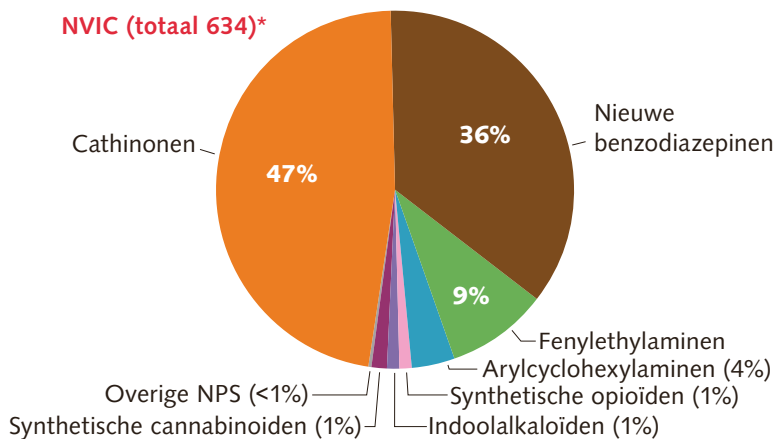
Gezondheidsincidenten 2023

De MDI verzamelt gegevens over drugsgelateerde gezondheidsincidenten via spoedeisende hulp afdelingen van ziekenhuizen, ambulancediensten, forensisch artsen en organisaties die EHBO-posten bemannen op evenementen. Het NVIC informeert artsen, apothekers en andere professionele hulpverleners over de mogelijke gezondheidseffecten en behandelmogelijkheden bij vergiftigingen. De cirkeldiagrammen laten de verdeling zien van de in 2023 bij de MDI aangemelde gezondheidsincidenten per stofgroep waarbij NPS (vermoedelijk) een rol hebben gespeeld, plus de in 2023 bij het NVIC geregistreerde vergiftigingen. Vermoedelijk, omdat er geen toxicologische bevestiging is en omdat veelal gelijktijdig ook andere drugs waren ingenomen.

MDI (totaal 933)*

* Niet meegerekend GHB/GBL (993), ketamine (586) en HHC (4)

* Niet meegerekend GHB/GBL (62), ketamine (97) en HHC (15)